

Tarih Bizi Çağırıyor

Pelin Çift, Tufan Gündüz

İstanbul, Yeditepe Yayınları, Nisan 2018, 207 Sayfa, ISBN: 978-605-2070-42-0

Kübra Nur KAPÇIK*

Eser, Türklerin tarih sahnesindeki yerini Göktürklerden, Selçuklulara, Osmanlılardan Milli Mücadele'ye kadar birçok konuyu ele alarak anlatmıştır. Türklerin vaktiyle hâkim oldukları sahalarda bıraktıkları derin izler, tarihin ruhuyla yeniden birleşip kendini göstermeye başlamıştır. Her devletin bir ruhu vardır, devletler tarihten çekilse bile ruhu varlığını sürdürür. Bir başka devlet olarak, bir başka yapı halinde aramızda yaşarmaktadır. Geniş bir coğrafyada karmaşık dini ve etnik yapıyı idare edebilmek için güçlü kurumların ve adaletle hükmeden bir yapının oluşması gerekiyor. Toplumsal barışı sağlamanın en kolay yolu da adalettir. Bu yüzdendir ki Osmanlıların çekildiği tüm sahalarda istikrarsızlığa sürüklenmiştir. Türkiye, üzerinde taşıdığı tarihi miras yüzünden kader ve inanç birliği ettiği ama tarihin cilvesiyle bugün ayrı düştüğü bütün toplumlarla ilgilenmek zorundadır. Bu sebeple

* Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü Lisans Öğrencisi, kubra.2356@hotmail.com

Bosna- Hersek'te, Suriye' de, Mısır' da, Afganistan'da, Yemen' de, Filistin'de meydana gelen her olay Türkiye'nin sorumluluk alanına girmektedir. Türkiye; Selçukludan, Osmanlı'dan aldığı mirası reddedemez. Tarih buna izin vermiyor. Bu yüzden "Tarih bizi çağırıyor". Yeniden eski şanlı günlere dönebilmek için. Osmanlı Devleti gerçek bir barış devletiydi. Ancak barışın esasını devletin gücü ve otoritesi oluşturuyordu. Aynı şekilde devletin özgüveni de gücünden kaynaklanıyordu. Aynı şekilde devletin özgüveni de gücünden kaynaklanıyordu. Hızlı bir şekilde imparatorluk ruhuna doğru evrilmenin sebebi de güçlü yapıydı. Bünyesinde yüzlerce etnik ve dini grup barındırdığı halde bunların birbiriyle çatışmadan idare etmek için güçlü bir idare mekanizması, yenilmez bir ordu, meseleleri sükûnetle çözebilen devlet adamları ve nihayet otoriter bir padişah gerekirdi. Bunlar Fatih'ten II. Selime kadar daima bir arada oldu.

Yazarlarımız; eserde önce Türklerin tarih sahnesine çıkışını, Türk adı, soyu, vatanı gibi konuları ele aldıktan sonra Türklerin devletleşme süreçlerini ardından Müslüman olmalarını ve bu sebeple birçok düşmanın olması hasebiyle Haçlı Seferlerini, Safevi Devletini, Ermenilerle yaşadığımız sorunları, Kırım ve Cihan Harbi, Mondros Müterakesi, Mili Mücadele ve Cumhuriyetin ilan edilmesi gibi Türkleri tarih boyunca ilgilendiren çeşitli hadiselerden bahsetmektedir.

Osmanlılar çağında, Balkanlarda İslam Türkler eliyle yazıldığından Batı literatüründe Müslüman olmak "Türk olmak" şeklinde anılırdı. Böylece Türk adı ilk defa etnik bir tanımlama olmaktan çıkıp doğrudan dini bir anlama kavuştu. Türk aynı zamanda Osmanlıları meydana getiren tüm ahalinin ortak adı şekline dönüştü. Bizdeki adı Osmanlı ise de Batı kaynaklarında Osmanlı ülkesi Türk ülkesi olarak kaydedildi. Cumhuriyet döneminde ise Türk adı, vatandaşlık bağı ile Türkiye Cumhuriyeti'ne bağlı olan tüm etnik grupların üst adı olarak kabul edildi. Eserde, Türklerin en önemli sembolünün ise kurt olduğu söylenmektedir. Dişi kurttan türediklerine inanıyorlar, bu inanış özellikle türeyiş destanlarına ve bir atadan doğma hikâyelerine yansımıştır. Türkler arasında kurt, yırtıcı özelliğinden çok yol gösterici bir sembol belirir.

Türklerin kendi dinlerini başka milletlere öğretmek yani dinlerini yaymak gibi bir endişeleri yoktu. Buna karşın Türklerin kapısını çalan pek çok din veya inanış bulunuyordu. Budizm, Maniheizm gibi. Türk tarihinin dönüm noktası kesinlikle İslam' a giriştir. İslam dinindeki Allah inancıyla, Gök Tanrı dinindeki Tanrı inancı benzerlik göstermekteydi. İslam dinine girişin ilk şartı olan Allah inancı, zaten Türklerde önceden vardı ve bunu benimsemekte zorlanmadılar.

Türklerin hangi boydan geldikleri sorusu ise; Anadolu'ya gelen Oğuz boylarıdır. Türkiye Türkleri Oğuz/ Türkmen kökenlidir. Bunlar tarih sahnesine "Oğuz" adıyla çıkmışlar, İslamiyet'in kabulüyle birlikte Oğuz adının yerini "Türkmen" adı almıştır. Selçuklular Kınık, Osmanlılar Kayı, Nadir Şah Avşar, Akkoyunlular Bayındır boyundandı. Ama devlet daima Oğuzların/ Türkmenlerin birlikte kurup yücelttiği devletlerdi. Anadolu Türklere vatan olunca başta Selçuklular olmak üzere Türk beyliklerinin büyük eserler verdiğini bilmekteyiz, büyük bir medeniyet inşasına başladığını görüyoruz. Çok kısa bir

sürede Anadolu'yu medreselerden şifahanelere, kalelerden kervansaraylarına, kütüphanelerden özgün şehir mimarilerine kadar sanat eserleri meydana getirmişlerdir.

Kitabımızda Haçlı Seferlerinden ise şöyle bahsedilmektedir. Yazar, Haçlı Seferinin bir kısır döngü olduğunu söylemektedir. Önce Bizans topraklarında ve İstanbul'da yağmalar yapılıyor sonra Anadolu'da Türklere rastlayıp büyük zayıflar yapıyorlar. Sadece ordularını değil şereflerini de kaybetmiş bir halde Kudüs'e ulaşıyorlar. Burada kuvvetlerini birleştiren cesarete kapılıp şehirleri zapt etmeye çalışıyorlar, yine karşılıklarına Türkler çıkıyor. Sonucunda da orduları dağılmış, ekonomik kaynakları kurumuş, perişan ve onursuz bir şekilde ülkelerine dönüyorlar.

Devlet bazı siyasi kararlarında Şeyhülislam'ın fetvasını almıştır. Şeyhülislam'ın fetva makamı olması bazı zamanlarda alınan kararların meşruiyetini arttırmak içindir. Değişen dünyada bir tür yeni açılımlar şeklinde de yorumlamak mümkündür. Bu hususta Ebussuûd Efendi'nin fetvalarının ayrı bir zenginlik taşıdığını söylemekteyiz. Devrin özelliklerini, düşünce dünyasını ve hayat tarzını göstermesi bakımından pek çok ilginç özellikler vardır. Bu tür fetvalar savaş zamanı da alınıyordu. Ancak bu durum din ve devletin karşı karşıya geldiğinin göstergesi midir diyerek akıllarımızda soru uyandırıyor. Bunun cevabı ise, Osmanlılarda din ve devlet çatışma alanlarında yer almazlardı. Yani karşı karşıya gelmezlerdi. Devlet dini vakıf, tarikat ve zaviyelerin işine karışmazdı. Onların kendi gelişimlerini tamamlamalarına ve dini alanla faaliyet göstermelerine daima destek olurdu. Fakat onları hiçbir zaman devlet kurumlarına yaklaştırmazdı, daha doğrusu dini kurumların devlet düzeni içinde pay sahibi olmasına hem imkân tanımaz hem de izin vermez, onların dini alanların dışına çıkmasına fırsat tanımazdı.

Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse kitabın soru cevap şeklinde olması eserin okunmasını daha akıcı hale getirmektedir. Dili sade ve anlaşılır olmasının yanında konu ile alakalı fotoğraflandırmalar ve şiirler sayesinde toplumun her kesimine hitap edecek niteliktedir. Eserde kaynakça bulunmamaktır bu bağlamda akademik bir çalışma olduğu söylenemez. Türklerin tarih sahnesindeki yeri ve önemi açısından oldukça önemli bir çalışmadır. Türklerin tarih içindeki önemi ve tarih içindeki algısına ışık tutmaktadır.